

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

II. De forma, & modo quo singulae censurae ferri possint.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

tualia, quibus per censuram fideles priuantur, sunt, que potestati Ecclesie subduntur, nempe sacramentorum usus tam actiuus, quam passiuus, publica Ecclesie suffragia, & satisfactiones, beneficia Ecclesiastica, spiritalis iurisdicção, & alia huiusmodi. Nam donis gratie, virtutibusque infusis cum Ecclesie iurisdicção non subiciantur neminem Ecclesia priuat, vt bene aduertit Layman. *dis. lib. 1. sum. tract. 5. par. 1. c. 1. n. 2.* Illis igitur bonis publicis, & Ecclesie potestati subiectis priuat censura fidelem, non tam in punitionem delicti commissi, quam in illius emendationem, iuxta rextum in *cap. ex litteris de constitutionib. & cap. 7. de sententia excommunicat. in 6.* Vnde emendatione posita, statim censura auferenda est, sicuti docuerunt Suar. Coninch. Auila, & alij *lor. allegat.* Neque inde fit censuram ferri non posse in eos qui nunquam reputantur corrigendi, quia id per accidens est, neque tollit eius naturam. Deinde censura esto principaliter habeat emendare delicta; simul etiam habeat a punire; ideoque cessi finis correctionis cesset; quia non cessat punitionis finis, nisi aduersus non corrigendos ferri potest, vt notauit Coninch. *dicto disp. 13. num. 11.*

3. Censura autem triplex est ex omnium sententia, videlicet excommunicatio, suspensio, & interdictum. Constat ex *cap. statutum, & de sententia excommunicat. in 6.* vbi tres species censuræ enumerantur, & ex *cap. querenti de verborum significat.* vbi consultus Innocent. III. quid per censuram Ecclesiasticam intelligendum sit in litteris Apostolicis, respondet quod per eam non solum interdicit, sed suspensionis, & excommunicationis sententia valeat intelligi. Quippe qualibet ex his censuris est pena ab Ecclesia imposita ob delictum, & in eius correctionem, estque vna ab alia distincta, tum in bonis spiritalibus, quibus delinquentem priuat, tum in modo quo illum priuat, vt constabit cum de qualibet censura fuerit sermo.

4. Sed an ultra tres species censuræ sint alie spectato iure, decretisque Pontificum enumerandæ? Variant Doctores. Nam Sotus in *4 d. 2. q. 3. art. 1. in primo, quem alij Thomistæ sequuntur, enumerat ultra supradicta, cessationem à diuinis & irregularitatem non omnem, fed eam, que ex delicto oritur Alij his addunt depositionem, & degradationem, atque adeo septem esse species censuræ asserunt.*

Sed communis sententia, & verissima est, nullam aliam speciem censuræ esse præter supradictas tres, excommunicationem, suspensionem, & interdictum, sicuti docuerunt Nauarr. *cap. 27. num. 1.* Lambertini. *de iure patronat. 2. p. lib. 2. q. 9. art. 3. num. 3.* Vgolini. *de censuris tab. 1. cap. 26.* Nicolai Garçioy. *p. de benefec. cap. 13. num. 2.* Francisci. *Suar. tom. 5. in 3. par. disp. 1. sect. 3.* Stephani. *Dauila de censuris. 1. p. dub. 5.* Coninch. *disp. 13. dub. 1. num. 3.* Pauli. *Layman. lib. 1. tract. 5. part. 1. cap. 2. num. 1.* & alij apud ipsos. Colligiturque manifeste ex *dicto cap. Querenti de Verborum significat.* Nam si Pontifex rogatus de censuris illas tres species tantum enumerauit, signum manifestissimum est alias non esse, cum illa responsio vapore in materia doctrinali æquiualeat vniuersali; aliis imperfecte, & diminute Pontifex respondisset, sicut si rogaretur quot essent sacramenta, responderetque non solum esse Eucharistiam, sed Baptismum, & Penitentiam; diminuta esset responsio, vt pote que non comprehendit omnia sacramenta. Ratio ea est, quia nulli alteri speciei præter excommunicationem, suspensionem, & interdictum conuenit definitio censuræ communitè à Doctores assignata. Nam cessatio à diuinis vel est quedam species interdicti, & sub interdicto comprehensa, vel non est pena fidelibus imposita, vt Sacramentorum, & sacrificiorum usum eurent, sed est ipsam omissionem, & cessatio diuinorum officiorum in signum meritis Ecclesie ob iniuriam sibi factam Deposito vero, degradatio, & irregularitas non sunt pœnæ iudiciales, que delinquentem emendato auferenda sunt, sed sunt ex se perpetuæ & in perpetuum duraturæ, ideoque priuant fideles bonorum spiritalium usu, & potestate. At censuræ cum pœnæ medicinales sint, & emendato delinquentem auferendæ, cessi bonorum spiritalium usu priuent, relinquunt potestatem eam vltimò recuperandi. Præterea depositio, degradatio, & irregularitas non absolutione, sicuti censuræ, sed dispensatione tolluntur, ideoque cessi in decretis Pontificis concedatur potestas absoluedi ab omibus censuris, nullus intellexit sub ea potestate comprehendere depositionem, & degradationem, imo neque irregularitatem, siquidem aliquando præmissa hac facultate conceditur potestas dispensandi in irregularitate.

PUNCTVM II.

De forma, & modo, quo singulæ censuræ ferri possunt.

- 1. Censura alia fertur à iure, alia ab homine.
- 2. Quod sit discrimen inter hos modos.
- 3. Alia speciales sunt, alia generales.
- 4. Alius à Pontifice, rest ferre censuras pro futuris culpis.
- 5. Censura sine ab homine, siue à iure, alia est annexa delicto, alia per iudicem ferenda.

6. Quæ verba indicent censuram ipso facto incurri, quæ iudicis officium exigant.

1. VARIJ sunt modi ferendi censuras. Alius est à iure, alia ab homine. Censura à iure est, que à iure fertur, quod contingere non potest, nisi medio statuto, aut lege ius constituentibus. Censura ab homine est, que media sententia ab homine prolata procedit.

2. Discrimen autem inter hos modos ferendi censuras illud est, quod censura lata à iure mortuo legislatore perueniat, fecit verò que ab homine fertur. Nam cum ius semper perseveret quousque abrogetur; quia nomine Dei, seu communitatis nunquam deficientis constituitur, censura eo iure lata perpetua est. At censura ab homine lata cum ab eius iurisdictione, & autoritate pendat, & hæc cessent eo mortuo, vel ab officio remoueat, cessat ipsa censura. Deinde censura à iure lata nunquam ferri potest pro peccatis præteritis, sed semper pro futuris. At censura ab homine lata non solum pro futuris, sed etiam pro præteritis in eorum satisfactionem, & emendationem fertur.

3. Rursus censura ab homine alia est specialis, alia generalis. Specialis est que ob particulare factum, & in determinatas personas fertur. Vt si Episcopus excommunicaret Petrum ob illud à beneficio absentiam, vel excommunicaret omnes illos qui futurum commiserint, nisi intra tale tempus resisterint. Alia est generalis, vt si excommunicaret omnes illos, qui futurum commiserint, vel festum violauerint, &c.

4. Sed est dubium; an alius à Pontifice possit censuram pro culpis futuris ferre? eo quod hic modus ferendi censuram videtur prohiberi in *cap. Romana, de sententia excommunicat. in 6. ibi*; Caueant etiam ne tales sententias excommunicationis sine specialiter, siue generaliter in aliquo pro culpis futuris, & proferre præsumant. Sed ibi tantum prohibetur ille modus ferendi censuram per sententiam, nisi rationabilis causa subsistat, etque in sententia exprimat. Quinimo Suar. *disp. 3. sect. 4. num. 7.* & Coninch. *disp. 17. dub. 2. num. 15.* censent in eo textu non contineri præceptum, sed admonitionem, vt indicat verbum illud *caueant*, & esto præceptum contineret, consuetudine tamen, vidente & consentiente Principe est abrogatum.

5. Præterea censura siue à iure, siue ab homine lata dupliciter ferri potest. Primò annexa ipsi iuri vel præcepto; quia ipso iure, vel præcepto infigitur. Secundò quo ipsum ius, seu præceptum imponendum comminatur. Quod alijs verbis dicitur censura late sententia, vel ferenda. Late sententia, quia ab ipsa sententia absque vilo iudicis officio fertur, vel quam in eam in *cap. pastoralis. §. verum de appellat. iudic.* dicitur secom trahere executionem. Sententia vero ferenda dicitur, quia non eo præcepto, & iure fertur, sed ferenda est per alium ius, & præceptum.

Vt autem censura late sententia sit non ambiguit, sed manifestis verbis est exprimentis, alia non late sententia, sed ferenda intelligi debet, vt ex omnium sententia tradit Siluester, *excommunicatio 1. num. 21.* Suar. *de censuris. disp. 3. sect. 3. num. 5.* Stephani. *Dauila, 2. p. cap. 2. disp. vnic. dub. 2.* Laym. *dir. 2. par. 1. c. 2. in fine.* colligiturque ex *Regula iuris 49.* In pœnis benignior est interpretatio facienda. Quapropter si iudex præceptum sub pœna excommunicationis, suspensionis, vel interdicti aliquid fieri nulla alia particula superaddita, censuram ferendam intelligenda debet; quia verba illa *sub pœna excommunicationis* indistincta sunt, vt de pœna annexa delicto, vel propter delictum à iure imponenda intelligantur, vt docuit Siluester. Suar. *Stephani. Dauila supra.* Coninch. *disp. 13. dub. 2. num. 22.* Quinimo Nauarr. *cap. 27. num. 12.* Sanchez. *lib. 7. de matr. disp. 12. num. 2.* Pauli. *Layman. lib. 1. tract. 5. par. 1. cap. 2. in fine.* censent ex illis verbis sit excommunicatus, sit anathema, non esse deducendum censuram esse annexam delicto, sed per sententiam ferendam, quia talis ferentia sunt, tamen contra sentiat Coninch. *dicto dub. 6. num. 20.* Ad idem videtur esse, si dicas, qui hoc fecerit, excommunicationem se non erit incursum, posita inquam sententia iudicis, vt dixit Felini in *cap. Rodul. bus de rescriptis, num. 28.* & vt probabile sentit Suar. *disp. 3. sect. 3. num. 3.* & generaliter quocies censura sub verbis de futuro fertur, non est late sententia, sed ferenda, vt si dicas, qui hoc fecerit excommunicetur, suspendatur, scilicet à iudice, vt tradit Glossa in *cap. 2. §. 1. verbo inuolunt de Hæreticis in 6.* Castro *lib. 2. de lege penal. cap. 1.* Suar. *disp. 3. sect. 3. num. 9.* Coninch. *disp. 13. dub. 2. num. 2.* Pauli. *Comit. lib. 6. respons. moral. q. 24.* Non enim ex illa forma intellegitur manifeste, sed dubie censuram delicto annexi. Ergo iudicare debemus sententiam iudicis necessariam esse.

6. Quapropter ea verba indicent censuram ipso facto incurri, que nullum iudicis officium exigunt vt incuratur, vt si ius, vel iudex præcipiat factum sub excommunicatione incurrenda, addens ipso facto, vel late sententia; nam illa additio, ipso facto, vel late sententia indicat non esse opus alia sententia, sed per ipsam legem, aut præceptum censuram imponi, vt tradunt omnes. Idem est, si diceret: Excommunicamus eum qui tale delictum commiserit, aperte enim indicat illa verba censuram delicto annexi. Quod à fortiori procedit de illis verbis, subiacet excommunicatio, excommunicatioem incurras, noterit se esse excommuni-

nam, declaramus illum excommunicatum, vti colligitur ex cap. *omnio de iniuriis in 6. cap. 2. de heretico in 6. Et cap. praxera c. 2. de appellatomb.* Et tradunt ex communi sententia Suar. Aulæ, Coninch. Layman *locus alleg.*

Ex his inferunt nullam in ferenda censura formam esse determinatam, sed illam necessariam, & sufficientem esse, quæ satis voluntatem imponentis exprimat circa censuram determinatam, & specialem. Nam cum censura in genere nullus ligari possit, oportet imponens censuram, illius speciem determinare, vti bene aduertit Suar. *disp. 3. sect. 2. a. n. 3. c. 1. q. 1. Coninch. disp. 13. dub. 2. num. 23.*

PUNCTUM III.

An sit in Ecclesia potestas ferendi censuras.

1. *Hæretici hanc potestatem negarunt.*
2. *Catholica veritas docet Christum Dominum hanc suæ Ecclesie reliquisse potestatem.*
3. *Hanc Christum potestatem reliquit, cum dixit Ioann. 20. Sicut misit me viuens Pater, &c.*
4. *Modus imponendi censuras non immediatè à Christo, sed à Petro, eiusque successoribus emanauit.*

Non desuerunt hæretici, qui hanc Ecclesie potestatem denegauerint. Constat ex Concilio Constantiensi *sess. 8. errore 30. sess. 15. errore 19.* Alii est hanc potestatem Ecclesie concedant, illam tamen concedunt diminutis, siquidem sola communicatione externa, & politica admittunt priuare fideles posse, non autem aliis bonis spiritualibus, sicut ex illis refert Gregor. de Valencia *c. 4. disp. 7. q. 17. punct. 1.* Fundamentum hæreticorum negantium absolute hanc potestatem, esse potest, quia ex illo loco scripturæ colligitur hæc potestas. Nam est *Math. 16. & 18.* promittit Christus Petro, eiusque successoribus clauis regni caelorum, illi que promissis dixerit. Quosunque ligaueris super terram, erunt ligati & in caelo, & quoscuque solueris super terram erunt soluti & in caelo; id sane non videtur intelligendum de potestate ferendi censuras, ab illis que absoluentur, sed de potestate ligandi, & soluendi à peccatis in Sacramento penitentiae. Quippe peccata tantum sunt, quibus regnum caelorum clauditur, ergo sola potestas absoluenti à peccatis, vel absolutionem detinendi sub nomine clauium regni caelorum intelligenda est. Fundamento vero, quo moueri possunt hæretici hanc potestatem diminuatam concedendo illud est, quia Ecclesia non est domina bonorum spiritualium, quibus per censuram fideles alienantur priuari. Neque ea priuatio est conueniens eorum salutis, cum sit priuatio bonorum, quæ in salutem fidelium à Christo relicta sunt. Item non videtur rationi consonum, vti quis in se ipso penam exequatur, at per censuras compelliatur quæ abstinere à communicatione fidelium, ab vñ Sacramento, aliisque spiritualibus bonis. Non igitur est potestas Ecclesie concessa has penas ferendi.

2. Caretum veritas catholica est Christum Dominum hanc suæ Ecclesie reliquisse potestatem, vti tradunt omnes catholici, & desinunt in supradicto Concilio Constantiensi *sess. 8. errore 30. & sess. 15. errore 19.* & constat ex vñ, & totius Ecclesie praxi, quæ nititur illis verbis Christi *Matth. 16. & 18.* vbi generaliter conceditur Petro, eiusque successoribus potestas ligandi, & soluendi, non tantum in interiori foro, & penitentiali; sed etiam in foro externo, vt indicant illa verba; Quod si Ecclesiam non deseruerit, sit sicut ethnicus, & publicanus; quasi diceret qui Ecclesie contumax, inobediensque fuerit tanquam ethnicus, & publicanus tradari potest. At ethnicus, & publicanus priuatus est omnibus Ecclesie suffragiis, aliisque spiritualibus bonis, ergo eisdem contumax Ecclesie priuari poterit. media inquam imperatione, & satisfactione. Secundo probari potest hæc veritas ex illo *1. Corin. 6. 5.* vbi Paulus quemdam incestuosum. Sarcinæ tradidit in interitum carnis, vt spiritus saluus fieret. Nam vt testatur communiter ibi Patres, Chrysostr. Theophilact. Theodor. & alii quos referunt, & sequuntur Iustinian. Cornelius in *illam locum* Paulus cum simul traditione corporis incestuosum Sarcinæ facta incestuosum excommunicauit, quinimo effectus excommunicationis erat illa traditio. Item ex illo *Actuum. 8.* vbi Petrus Simonem Magum excommunicauit illis verbis; Non est tibi pars, neque fors in sermone isto, vt constat ex his que adducit Lorus in *supra dictum locum.* Tertio probatur ex vñ Ecclesie à tempore Apostolorum, semper namque his armis Ecclesia vsa est aduersus peccatores, & hæreticos, vt constat ex variis decretis Conciliorum, maxime ex Trident. Ratio autem est manifesta. Negari non potest, Christum Dominum reliquisse suæ Ecclesie dispensationem administratiuam, & bonorum spiritualium. Ergo credendum est, Pontifici qui huius Ecclesie princeps est, & supremus gubernator relictam esse à Christo Domino potestatem priuandi fideles inobedi-

Ferd. de Castro Sma. Mor. Pars VI.

res & rebelles his bonis, sicuti in qualibet republica bene instituta supremus Princeps potestatem habet priuandi subditos inobedientes bonis communibus reipublicæ. Neque his obstat quod illa bona relicta sint Ecclesie in salutem fidelium, quominus his priuari non possint, sicuti priuantur ciues bonis reipublicæ in eorum vtilitatem concessis, quia non priuantur absolute, sed ob culpam ipsorum fidelium, & in eorum correctionem, ideoque hæc priuatio non est censenda nociua, sed salutaris. Et esto alicui noceret; quia redditur obstinatio, id est per accidens, aliis tamen prodest, & per hæc soluumur primum, & secundum fundamentum hæreticorum. Ad confirmationem respondeo, non esse alienum à ratione, vt quis aliquam penam sui delicti in se exequatur, vt notauit Lessius *cap. 3. numer. 3. Coninch. disput. 13. dub. 3. in fine*: quod à fortiori procedit, si pena eius conditionis sit, vt non possit commode alteri executioni mandari; vt in censuris contingit, quæ obligat ipsum censuram ligatum abstinere ab aliquibus actibus, qui alias esse permitti.

3. Quod si roges, quando Christus Dominus hanc potestatem ferendi censuras Petro, aliisque Apostolis communicauerit, siquidem illo loco *Matth. 16. & 18.* soluitur videtur illius promissionem fecisse; Respondeo post eius resurrectionem, cum dixit *Ioann. 20.* Sicut misit me viuens Pater, & Petro autem singulariter concessit *Ioann. 21.* dicens. Pascue oues meas. Etenim ad officium boni pastoris pertinebat posse oues moribundas communibus Ecclesie pascuis priuare, & à sanis reparare ne has suo conuictu inficiant, vt notauit Coninch. *disp. 13. dubi. 3. num. 19.*

4. Ad extremum aduerte Christum Dominum hanc potestatem ferendi censuras suæ Ecclesie reliquisse; ideoque hanc potestatem ex iure diuino esse. At modus imponendi censuras, illarumque instantio, & differentia non à Christo, sed à Petro, eiusque successoribus ortum habuit. Neque vllus alius præter Pontificem eas variare, aut mutare poterit; sunt enim ritus generalis ordinari ad gubernationem, & regimen totius Ecclesie, ergo illi tantum, cui data est potestas super omnem Ecclesiam concessa est potestas hos ritus instituti; & non alteri.

PUNCTUM IV.

Pens quem sit potestas ferendi censuras.

1. *Alia est potestas ordinaria, alia delegata, & qua ha sit.*
2. *Qui possint ex potestate ordinaria ferre censuras referuntur.*
3. *Qui ex potestate delegata.*
4. *Plures consensu sceminam iure diuino incapaces esse huius potestatis.*
5. *Verius est oppositum.*
6. *Soluiuntur argumenta.*

Loqui possumus tam de potestate ordinaria, quam delegata. Potestas ordinata ea est, quæ alicui officio, vel dignitati Ecclesiastica, prout sunt ab Ecclesia instituta annexitur in perpetuum. Delegata vero, quæ per personam annexitur ex voluntate delegantis, sicuti ex communi sententia tradit Bart. in *leg. ambrosiana numer. 34. ff. de decretis ab ordina faciendis.* Bald. *cap. fin. de officio ordinarij.* Et ibi Ioann. And. *numer. 3.* Abbas *numer. 3.* Anton. *numer. 4.* Felix. *cap. fin. de officio deleg. Nauar. cap. 27. numer. 45.* Couarrua. *lib. 3. var. cap. 20. num. 6.*

2. Igitur ex officio, & munere, atque adeo ex potestate ordinaria ferre censuras potest summus Pontifex, vti omnes Catholici docent. Secundo Episcopus, & Archiepiscopus in sua diocesi quoad sibi subditos, vt habetur *cap. 1. c. de iuris de officio ordinarij.* Et in Trident. *sess. 6. de reformat. cap. 3. & sess. 14. cap. 4.* Archiepiscopus autem comparatione subditorum sui suffraganei ferre censuras nequit, nisi dum suffraganei diocesim visitat, vel causa subditorum suffraganei ad ipsum per appellationem deuoluitur, vt habetur in *cap. venerabilibus de sententia excommunicat. in 6.* Et ex omnium sententia tradit in præsentis Coninch. *disp. 13. dubi. 4. in princ.* Tertio Cardinales in propriis Ecclesiis iuxta textum in *cap. his qua de maiorib. c. obedientes, & ibi Doctores communiter.* Quarto Legati à latere in prouincia suæ legationis, *cap. legatus de officio legati in 6.* Quinto Vicarius Episcopi, seu prouisor generalis, quia constituitur cum Episcopo idem tribunal, *cap. 2. de consuetud. in 6.* Et *cap. Romana de appellatomb. in 6.* Idemque est de Vicario capituli sede vacante iuxta Trident. *sess. 24. de reformat. cap. 16.* & à fortiori ipsum capitulum hæc potestate gaudet, *cap. vniuerso de maiorib. in 6.* Sexto Conuicta generalia per omnem Ecclesiam, & Prouincialia in sua Prouincia. Septimo Abbates, Priores, & Præpositi Ecclesiarum collegiatarum, quique iurisdictionem in foro externo habent, Archidiaconi vero & Archipresbiteri in